

Atskaite par dalību Eiropas Komisijas

Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) paplašinātajā darba grupā

14.10.2013., Brisele

Izskatāmie jautājumi:

1. **Tiešie maksājumi:** Mr F Coturni prezentācija
2. **Vienotā tirgus kopējā organizācija (SCMO):** Mrs E Siracusa prezentācija
3. **Lauku attīstība:** Mr JM Sousa Uva prezentācija
4. **Horizontālā regula:** Mr R Moegele prezentācija
5. **Pārejas noteikumi:** Mr.M.Niejahr prezentācija
6. **Daudz gadu finanšu shēmas finansiālās izredzes:** Mrs.C.Borchmann prezentācija
7. **Apvārsnis 2020** Mr.P.Bascou prezentācija

Kopsavilkums un ieteikumi par būtiskākajiem jautājumiem

Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) reformas uzsāktas ar konsultācijām 2010.gadā, 2011.gadā – piedāvāja KLP reformu priekšlikumus. Reformas process notika 3 prezidentūru laikā. Neraugoties uz to, ka panākta vienošanās KLP reformā, tomēr ir vēl daudz darba EK līmenī saistībā ar īstenošanas un deleģētajiem aktiem. Jātrūpina strādāt un apmainīties viedokļiem par KLP jautājumiem.

Eiropas Komisijas Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) paplašinātajā darba grupā EK pārstāvis F.Coturni vairākkārtīgi uzsvēra, ka minimālās aktivitātes aktīva lauksaimnieka definēšanai nevar būt saistītas ar ražošanu, prasības būs noteiktas deleģētajos aktos, par to vēl būs diskusijas. Vienīgais ir šis uzņēmumu/darbību saraksts, kuru dalībvalsts var papildināt. Tas, ko nozīmē šie jēdzieni „būtisks” un „pamata nodarbošanās” saistībā ar dalībvalsts izvēlēm aktīva lauksaimnieka definēšanai būs skaidrots deleģētajā aktā. EK pārstāvis ļoti uzsvēra, ka šie jēdzieni aktīva lauksaimnieka noteikšanai nevar būt saistīti ar ražošanu, Eiropas Komisija skatīsies, lai atbilstu Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) prasībām. Nebūs tādi kritēriji, kas dod stimulu lauksaimniekam ražot vairāk.

Tā kā dalībvalstīm ir jāpieņem daudz lēmumu par to, kā dalībvalstī ievieš jaunos KLP pasākumus ir vajadzīgs laiks, tāpēc 2014.gadā ir nepieciešams pārejas posms.

Pārejas noteikumi ir vajadzīgi, lai turpinātu tiešos maksājumus normālā grafikā un lai pārejas gadā pielāgotu atsevišķus lauku attīstības ar platībām un dzīvniekiem saistītus maksājumu pasākumus. Pārejas gadam nav nepieciešami atsevišķi īstenošanas akti un deleģētie akti. Pārejas pasākumiem tie nav paredzēti. 2014.gadā nav paredzēts ieviest kaut ko jaunu, bet vienkārši sakārtot sistēmu, lai aizpildītu neatrisinātos jautājumus, lai būtu normāla pāreja uz jauno reformu. Tas nenozīmē,

ka vēl tagad dalībvalstis var ierosināt kaut kādas reformas 2014.gadam, lai atkal no 2015.gada ieviestu jaunas reformas.

Izskatāmais jautājums:

Tiešie maksājumi

KLP reformas uzsāktas ar konsultācijām 2010.gadā, 2011.gadā – piedāvāja KLP reformu priekšlikumus. Reformas process notika 3 prezidentūru laikā.

Saistībā ar aktīvo lauksaimnieku ir noteikts, ka tiešos maksājumus nesaņems, ja

- Ja dabīgajās platībās neveic minimālās aktivitātes;
- Uzņēmumu/darbību saraksts, kam nepiešķir tiešos maksājumus, ja vien nepierāda, ka ir aktīvs lauksaimnieks;
- Dalībvalstis var pieņemt lēmumu, ka tiešos maksājumus nepiešķir fiziskām vai juridiskām personām vai fizisku vai juridisku personu grupām: kuru lauksaimnieciskās darbības ir tikai nenozīmīga daļa no to kopējās saimnieciskās darbības, un/vai kuru pamatdarbība vai uzņēmuma galvenie mērķi nav lauksaimnieciskās darbības veikšana. Detalizēti nosacījumi būs noteikti deleģētajā aktā

Pamata maksājuma shēma - piešķir maksājumu tiesības par attaisnotajām zemēm, lauksaimniekam, kas aktīvs 2015.gadā - tomēr jāievēro priekšnosacījums (maksājumu tiesības piešķir lauksaimniekam, kas iesniedza iesniegumu un saņēma tiešos maksājumus 2013.gadā).

Vienotais platības maksājums ir atļauts līdz 2020. gadam – tas ir maksājums par katru attaisnoto hektāru, kas deklarēts katru gadu.

Var piešķirt nacionālo atbalstu – ar nosacījumu, ja dalībvalsts turpina piemērot vienoto platības maksājumu, tas ir degresīvs maksājums, kas pakāpeniski samazinās.

30% no tiešo maksājumu finansējuma piešķir zaļināšanas pasākumiem, katru gadu aploksni sadala uz attaisnotajiem hektāriem, ja neievēro zaļināšanas nosacījumus, tad Horizontālā regulā ir noteikts, ka pirmos divus gadus (2015. un 2016.gadā) atbalsta samazinājums ir 0%, 2017.gadā – 20%, bet sākot ar 2018.gadu - 25% no attiecīgā atbalsta summas. Zaļināšanas pasākumus var aizstāt ar līdzvērtīgu praksi.

Tiešo maksājumu shēmā ir paredzēts atbalsts jauniem lauksaimniekiem – atbalstu maksā 5 gadus, jaunie lauksaimnieki ir fiziskas personas, kas pirmo reizi dibina saimniecību vai kuras šādu saimniecību jau ir izveidojušas piecu gadu laikā pirms pirmā pieteikuma iesniegšanas pamatmaksājuma shēmā vai vienotā platības maksājuma shēmā, un kuras nav vecākas par 40 gadiem.

Pārdalošais maksājums – dalībvalstis var nolemt ieviest pārdalošo maksājumu, maksā tikai par pirmajiem hektāriem, ierobežojums ir līdz 30 ha vai ja dalībvalsts vidējais saimniecību lielums ir virs 30 ha, tad pārdalošo maksājumu var maksāt līdz par pirmajiem hektāriem, kas ir vienāds ar saimniecības vidējo hektāru skaitu.

Brīvprātīgs maksājums teritorijām ar dabas ierobežojumiem. Dalībvalstis var noteikt maksimālo hektāru skaitu par kuru maksā šo maksājumu.

Tāpat tiešo maksājumu jomā ir paredzēts brīvprātīgs saistītais maksājums. Saistīto atbalstu var piešķirt tikai tādām nozarēm vai dalībvalsts reģioniem, kuros konkrēti lauksaimniecības veidi vai konkrētas lauksaimniecības nozares saskaras ar zināmām grūtībām un ir īpaši svarīgas ekonomisku un/vai sociālu un/vai ar vidi saistītu iemeslu dēļ, ar mērķi saglabāt esošo ražošanas līmeni. 8% no gada aploknes, izņēmumi ir 13% no gada tiešo maksājumu finansējuma apjoma var novirzīt saistītajam atbalstam.

Brīvprātīgā tiešo maksājumu shēma no 2015.gada ir mazā lauksaimnieku shēma (Maksimālais atbalsta maksājums ir EUR 1250, dalībvalstīm ir dota izvēle kā aprēķināt šo maksājuma apjomu mazai lauksaimnieku shēmai. Maksimālais finansējuma apjoms, ko dalībvalsts var paredzēt mazā lauksaimnieku shēmai ir 10% no tiešo maksājumu gada aploknes.

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

UK – ja lauksaimnieks neizpilda zaiņnāšanas prasības, vai samazinās maksājumu par 30%? Atbilde: sākumā pirmos divus gadus samazinājums netiks piemērots, tikai ja smags pārkāpums – samazinājums var būt 100% plus vēl noteikts sods. Par sankciju sistēmu vēl tiks diskutēts.

Portugāle: par speciālajām maksājumu tiesībām. Vai jaunie lauksaimnieki, kuri jau uzsākuši projektus.

Beļģija – par aktīviem lauksaimniekiem jautājums: viņiem saka, ka pensijā aizgājuši lauksaimnieki, nevarēs izmantot maksājumu tiesības, jo ja esi pensijā, tad skaitās, ka pilnībā ir pensijā. Maksājumu tiesību vērtības ierobežojums?

Atbildes: - jaunais lauksaimnieks, personas, kuras šādu saimniecību jau ir izveidojušas piecu gadu laikā pirms pirmā pieteikuma iesniegšanas pamatmaksājuma shēmā. Te nav saistības ar projektu uzsākšanu. Par pastāvīgajiem zālājiem - dalībvalsts izvēle noteikt, kur ir svarīgi no vides aspektiem noteikt īpašus pasākumus. Aktīva lauksaimnieka definēšanā – vai lauksaimnieks ir pensijā, tas nav nosacījums. Vienīgais ir šis uzņēmumu/darbību saraksts, kuru dalībvalsts var papildināt. Tas, ko nozīmē šie jēdzieni „būtisks” un „pamata nodarbošanās” saistībā ar dalībvalsts izvēlēm aktīva lauksaimnieka definēšanai būs noteikti deleģētajā aktā, atbildē EK pārstāvis ļoti uzsver, ka šie jēdzieni aktīva lauksaimnieka noteikšanai nevar būt saistīti ar ražošanu, Eiropas Komisija skatīsies lai atbilst Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) prasībām. Nebūs tādi kritēriji, kas dod stimulu lauksaimniekam ražot vairāk.

Jautājumi par terminu "kultūras", ko ar to domā? Jautājums ar vienoto maksājumu, kā var pārvietot naudu starp reģioniem, par zālājiem – zālāji ir noteikti kā vides jūtīgi, piemēram, attiecībā uz putniem, vajadzētu vairāk precizēt, ko ar to domā, kas ir vides jūtīgi.

Atbildes: par minimālo aktivitāti – ir tādas platības, pie attaisnotajām platībām var

būt platības, kur nevajag cilvēka iejaukšanos, kas jāuztur tā, lai būtu labā stāvoklī priekš ganībām, Eiropas Komisijas pārstāvis atkal uzsver, ka minimālās aktivitātes nevar būt saistītas ar ražošanu, prasības būs noteiktas deleģētajos aktos, par to vēl būs diskusijas. Par kultūru definīciju – graudaugi vai kultūras, ziemas un vasaras kultūras, var tikt uzskatītas, kā atsevišķas kultūras (*crops*), par to vēl diskutēs detaļās. Par vienoto maksājumu – uzsver, ka tas ir no ražošanas atdalīts maksājums, protams, ir skatīts no tā aspekta, ka var būt problēmas ar zemes īpašniekiem. Par to cik plaši skatīs reģionālizāciju: Horizontālajā regulā ir pateikts, ka dalībvalsts ir atbildīga par visu regulu ieviešanu un arī par to kādā līmenī nosaka reģionalizāciju. Ir jāsaprot no vajadzību viedokļa reģionalizācija un arī kā vadīs šo reģionālizācijas procesu.

Jautājumi: (Zviedrijas Lauksaimnieku Pārvalde) jautā par saistīto maksājumu par 2% proteīnu kultūrām, ko darīt, ja dalībvalsts nespēj nodrošināt šis proteīnu kultūras pietiekamā daudzumā, saprot, ka nevar palielināt ražošanu, tikai saglabāt. Cits jautājums – ko darīt ja lauksaimniecības platības ir vairāk 2015.gadā nekā tās bija deklarētas 2013.gadā. Proteīnu kultūras saistībā ar zaļināšanas prasībām?

Atbildes: Par proteīnu kultūrām, tas vēl tiks runāts ekspertu grupā. Par proteīnu kultūrām – lai fiksētas platības un fiksēts dzīvnieku skaits, skatīs, lai nepalielinātos apjomi pa gadiem. Par vienotu likmi – ja dalībvalsts vēlas ieviest vienotu likmi pamatmaksājumam – to var darīt 2015.gadā, vai arī to var noteikt pamatojoties uz vēsturiskajiem principiem. Tā ir dalībvalsts izvēle.

Secinājumi: Eiropas Komisijas pārstāvis vairākkārtīgi uzsvēra, ka tiešo maksājumu nosacījumi nedrīkst būt saistīti ar ražošanu, gan dalībvalstī ieviešot brīvprātīgo saistīto atbalstu, gan nosakot, kas ir aktīvs lauksaimnieks.

Izskatāmais jautājums:

Vienotā tirgus kopējā organizācija

Galvenie reformas virzieni - atbildēt uz tirgus izaicinājumiem, piemēram, cenu svārstības (ienākumu un patēriņa efekts), ražošanas izmaksu palielināšanās.

Neskaidrības par nākotnes attīstību - makroekonomikā (kredīti, valūtas maiņas kursi, utt.)

Mērķi reformai:

- Uzlabot tirgus orientāciju;
- Stiprināt drošības tīklus lauksaimniekiem;
- Racionalizācija un modernizācija.

Kas tika darīts, lai uzlabotu tirgus orientāciju?

- Cukura kvotas beigas 2017.gadā (piena kvotu režīms beigsies 2015.gadā);
- Vīna nozarē arī reformas
- Pielāgojumi atbalsta shēmā (piemēram, privātās uzglabāšanas atbalsts par sviestu atcelts, u.c.)

Kā stiprinās drošības tīklus lauksaimniekiem? Efektīvāki tirgus pasākumi, piemēram, automātiski konkurss sausajam piena pulverim un sviestam virs noteikta fiksēta daudzuma (sviestam palielināts līdz 50 000 tonnām). Uzlaboti un elastīgāki izņēmumu pasākumi ārkārtas situācijās.

Uzlabota ražotāju kooperācija: lielāka juridiskā skaidrība par ražotāju kooperāciju visos sektoros, veidojot ražotāju grupas un starp nozaru organizācijas

Augļu skolas shēma – finansējums palielināts no 90 milj.EUR līdz 150 milj.EUR gadā

Izskatāmais jautājums:

Lauku attīstība

Lauku attīstības pasākumi nākošā periodā būs papildināti ar I pīlāra pasākumiem, piemēram, zaļināšanas pasākumi, atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem, atbalsts mazajiem lauksaimniekiem, atbalsts teritorijām ar dabas ierobežojumiem, saimniecību konsultāciju pakalpojumi, ražotāju organizācijas.

EK Pārstāvis stāsta vispārējas lietas, kas jau zināmas par lauku attīstības mērķiem, prioritātēm, par kurām jau daudz runāts Kopējās lauksaimniecības politikas reformas diskusijās. Piemēram, ir šādas 6 prioritātes: sekmēt zināšanu nodošanu lauksaimniecības un mežkopības jomā; palielināt konkurētspēju un lauku saimniecību ekonomisko dzīvotspēju; veicināt pārtikas ražošanas ķēdes organizāciju un riska pārvaldību; aizsargāt ekosistēmas, kas atkarīgas no lauksaimniecības un mežsaimniecības; sekmēt resursu izmantošanas efektivitāti un pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni; veicināt darbvietu radīšanas, nabadzības mazināšanu un lauku apgabalu attīstības potenciālu.

Izskatāmais jautājums:

Horizontālās regula

Horizontālā regula paredz nosacījumus par I un II pīlāra finansējumiem, par *pārkāpumiem*, par Integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu, par administratīvajiem sodiem, ja atbalsta saņēmēji neievēro noteikumus, par konsultāciju pakalpojumiem, par savstarpējo atbilstību, kas tagad ir nākošajam finanšu periodam no 2014. līdz 2020.gadam ir vienkāršota.

Lauku attīstības priekšfinansējuma likmes ir mainītas – tagad ir 7%, būs 3%, izņēmumu gadījumos - 4%.

Vēl viens svarīgs aspekts – saistībā ar finansējuma izlietojuma korektuma pārbaudi. Tagad, lai pārbaudītu maksājumus, paiet 4-5 gadi, tagad šis process mēģināts paātrināt.

Nākotnē – maksājumu aģentūru izdevumi tiks pārbaudīti, būs jābūt īpašām sertificētām iestādēm, ka šie izdevumi tiek veikti pareizi (sākot no 2015.gadu).

Par Integrēto administrēšanas un kontroles sistēmu (IAKS) – galvenais administrēšanas elements tiešajiem maksājumiem un lauku attīstības platības

maksājumiem. Atrunāti IAKS pamata elementiem.

Par sodiem – ļoti tika diskutēts par zaļās komponentes (jeb zaļināšanas pasākumu) sodiem, ja nosacījumi netiek ievēroti. Lai gan bija bažas, ka lauksaimnieki ekonomisku apsvērumu dēļ varētu nepildīt šos nosacījumus, tomēr nolēma, ka sākumā pirmos 4 gados nebūs lieli sodi. No 2017. gada – 20% pa virsu un no 2017.gada -25%, ja lauksaimnieks neko nedara, tad lauksaimnieks saņems sodu – atbalsta samazinājumu 25% no zaļās komponentes maksājumiem. Tas, protams, nav daudz.

Par ekoloģiski nozīmīgām platībām un šo nosacījumu pārbaudi un administrēšanu – 2018.gadā dalībvalstīs būs obligāti jābūt kartēm par ainavu elementiem, reformas ieviešanas sākuma posmā iedoti pārejas nosacījumi un uzreiz netiek prasītas kartes, dots laiks tās sagatavot.

2015.gadā saimniecību konsultatīvo sistēma paredz pasākumu par zaļināšanu (jeb tā saucamo zaļo komponenti), vēl citi nosacījumi, kas sākotnēji bijī ierosināti kā obligāti, tagad konsultāciju sistēmā tie pārnesti kā brīvprātīgi pakalpojumi, piemēram, investīcijas modernizācijai, efektivitātei.

Savstarpējā atbilstība – tā ir vienkāršota, ņemot vērā iepriekšējo 6 -8 gadu pieredzi dalībvalstīs. Savstarpējās atbilstības standarti samazināti no 18 pārvaldības prasībām un 9 laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumu prasībām attiecīgi uz 13 un 7 prasībām. Lielāka elastība ir dalībvalstīm, ja konstatēti nelieli pārkāpumi, tad var piemērot normu, ka lauksaimniekus uzreiz nesoda, bet tikai brīdina.

Par informācijas sniegšanu par atbalstu saņēmējiem, virs noteiktas summas, netiks publicēts lauksaimnieka vārds un cita svarīga informācija (no 2015.gada).

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Jautājumi ir par trīs tēmām, lauku attīstība, horizontālās regulas nosacījumi un tirgus organizācijas jautājumi.

Jautājumi: par piena organizāciju un par brīvprātīgu izvēli privātai uzglabāšanai.

Kā var kaut ko mainīt nākotnes politikā?

Cits jautājums: kur KLP izveidos darba vietas, kur samazinās?

Par eksporta atmaksām – ja kaut kas tāds ir joprojām paredzēts izņēmumu gadījumos, kā tas ir saistībā ar Pasaules Tirdzniecības organizāciju (PTO), kā tas tiks klasificēts PTO sarunās?

Atbildes (Siracusa): par privāto uzglabāšanu – šis atbalsts ir specifisks ar noteiktu mērķi, tas dod iespēju, uzkrāt produktus, ja tirgus situācija neļauj tos tirgū realizēt. Tāpēc EK modificēja nosacījumus, kas regulē privāto uzglabāšanu, lai varētu ātrāk reaģēt. Par darba vietām – tas nav īsti saistīts ar tirgus jautājumu, īsti nevar atbildēt. Eksporta atmaksas kļūst par izņēmumu risinājumu, ja ir kaut kādi nosacījumi, piemēram, izjaukts tirgus, tad tas ir viens no instrumentiem, to nevarēs piemērot ārpus šiem izņēmumiem gadījumiem. PTO sarunās ir iespēja tos izmantot, tur ir iespējas to īstenot ar apstiprinājumu, bet Eiropas Komisija nolēma to piemērot

Īpašos gadījumos.

Atbildes (Moegele): par iespējām izmainīt pamata regulu tekstus, domā, ka diemžēl diez vai kaut ko var mainīt, jo EK, Padome un Parlaments ir vienojušies. Tagad tikai lingvistiski var ko palabot, bet ne politikas pasākumus.

Atbildes (Sousa Uva): par darba vietu radīšanu – piemēram jaunajiem lauksaimniekiem iespēja, kad izveido saimniecību, Leader pasākumi, citi lauku attīstības pasākumi. Te ir jādomā, kā mēs šo politiku ieviešim. Mēs atbalstam lauku attīstībā dažādošanas pasākumus, kas ir ne-lauksaimniecības aktivitātes.

Jautājumi: kā EK domā īstenot programmas, saistībā ar lauku attīstības sieviešu programmu. Par cenu svārstībām – vai šie īpašie pasākumi, kas paredzēti TKO, kā tie attieksies uz cenu stabilitāti? Meža nozares pārstāvis jautā: liela daļa no ES teritorijas ir ar mežiem, pārsteigta, ka nekas netika akcentēts šodien par lauku attīstības meža pasākumiem. Kā KLP ievieš multifunkcionālu pieeju.

Lauku attīstībā ir noteiktas sešas prioritātes, un ja, piemēram, dalībvalsts izvēlas tikai 4 no prioritātēm, kā Eiropas Komisija nodrošinās, ka programma tiek ieviesta līdzsvaroti. Kā ieviešs reģionalizācijas principu, piemēram, ja piemēro lauku attīstību, tad kā šo naudu sadalīt proporcionāli?

Atbildes (Sousa Uva) – dalībvalsts lemj, kā ievieš pasākumus, skatoties, kāda pieeja valstī labāk, reģionālā programmēšanā balstās uz vajadzībām, kas secinātas analizē. Tad šim 4 prioritātēm jābūt atbilstoši analīzei un jāskaidro, kāpēc citas prioritātes nav svarīgas. Galvenais, kas jāņem vērā, programmai jābūt saskanīgai. Par restrukturizāciju, jā 18.pants nosaka maksimālo apjomu, ko var piemērot atbalstā. Par meža pasākumiem, jā nepieminējā meža pasākumus, bet kā jau noteikti esiet izstudējuši regulas projektu, ir vairāki pasākumi mežiem. Par sieviešu programmu – 8.pants paredz tematiskos apakšpasākumus un 3.pielikums nosaka indikatīvo tematisko pasākumu sarakstu, tas nozīmē, ja dalībvalsts paredz šādu sieviešu apakšprogrammu, tas nozīmē, ka šim programmām jāņem vērā arī tās lietas, kas svarīgas reģioniem.

Atbildes (Moegele): atbilde par naudu, kas notiks ja naudu neiztērēs sakarā ar aktīvu lauksaimnieka definīcijas piemērošanu. Domā, ka uzņēmumu saraksts, kas nesaņems tiešos maksājumus, ir nedefinēts šauri Eiropas līmenī, protams, dalībvalsts varēs paplašināt šo sarakstu. Ja finansējums nav iztērēts, ir regulā noteikta norma, kas notiek „neiztērēto naudu”, uzreiz nevar pateikt, kurā pantā tas ir konkrēti noteikts. Tie operatori, kas ir negatīvā sarakstā, tie droši vien mēģinās zemi iedot tiem, kas to apsaimnieko nevis pretendēs uz maksājumu tiesībām, kas reāli netiks iztērētas.

Izskatāmais jautājums:

Pārejas noteikumi

Tā kā dalībvalstīm ir jāpieņem daudz lēmumu par to, kā dalībvalstī ieviešs jaunos KLP pasākumus ir vajadzīgs laiks, tāpēc ir nepieciešams pārejas posms. Tāpēc 2013.gadā 18.aprīlī EK ierosināja pārejas pasākumus.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

Pārejas noteikumi ir vajadzīgi, lai turpinātu tiešos maksājumus normālā grafikā un lai pārejas gadā pielāgotu atsevišķus lauku attīstības ar platībām un dzīvniekiem saistītus maksājumu pasākumus. Pārejas gadam nav nepieciešami atsevišķi īstenošanas akti un deleģētie akti. Pārejas pasākumiem tie nav paredzēti.

2014.gadā nav paredzēts ieviest kaut ko jaunu, bet vienkārši lai aizpildītu neatrisinātos jautājumus, lai būtu normāla pāreja uz jauno reformu. Tas nenozīmē, ka tagad dalībvalstis var ierosināt kaut kādas reformas 2014.gadam, lai atkal no 2015.gada ieviestu jaunas reformas. Tas nozīmē, ka vecie noteikumi tiks finansēti ar jaunā perioda naudu. Pārejas pasākumu ietver arī vienotā platības maksājuma shēmu 2014.gadam..

Š.g. 30. septembrī Padome deva mandātu 40 grozījumiem EK priekšlikumā. EP tagad pārrunā mandātu (šodien domā noslēgt diskusijas par šiem grozījumiem). Pirmais neformālais dialogos plānots šīs nedēļas beigās, plāno sarunas pabeigt oktobra beigās. Novembra EP plenārajās sesijās plāno apstiprināt un pēc tam arī EP.

Pārejas gadam paplašinās lauku attīstības pasākumu sarakstu, kuriem nevajag saistības, lai varētu finansēt no jaunās naudas. Lielāka elastība atdalītajam maksājumam, lai varētu nodrošināt līdzsvarotu pāreju uz 2015.gadu. Elastība attiecībā uz vienoto platības maksājumu shēmu (paredzētas modifikācijas, piemēram, saistībā ar labu lauksaimniecības stāvokli 2003.gadā), tagad ir ielikts arī pārejas nacionālais atbalsts, Eiropas Komisijas priekšlikumā tas nebija ielikts, tagad ir iekļauts, jo 2015.-2020.gadam ir paredzēta iespēja VPM valstīm maksāt pārejas nacionālo atbalstu.

Palielināta iespēja maksāt saistīto maksājumu 2014.gadā, paplašinot esošos noteikumus. Pārejas noteikumi attiecībā uz horizontālo regulu, piemēram, par sertificējošām struktūrām. Tāpēc domā, kā sagatavot administrējošās institūcijas jaunām izmaiņām un nodrošināt, ka 2014.gadā var turpināt administrēt kā līdz šim un lai sagatavotos jaunajām administrēšanas izmaiņām.

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Jautājums vai iespējams izskaidrot finanšu disciplīnu 2013.gadam?

Kā izskaidros, ka atbilstība ir 2011.g. un pēc tam ir 2013.g. Tad vajadzēs no valsts rezerves izmantot maksājumu tiesības. Kas tā par pāreju?

Atbilde: par finanšu disciplīnu stāstīs nākošajā prezentācijā. Par atbilstību – jā, tiešām tā iznāks, tomēr jāņem vērā, ka 2014.gads ir pāreja, kas balstīta uz vecajiem noteikumiem, un būs kaut kas piedāvāts, kā pielāgot valsts rezervi dažiem izņēmumu gadījumiem.

Izskatāmais jautājums:

Daudz gadu finanšu shēmas finansiālās izredzes

2013.gada 8. februārī Padome vienojās par Daudz gadu finanšu ietvaru, tad kad būs Eiropas Parlamenta balsojums par Daudz gadu finanšu ietvaru, tad būs jaunā

regula. EK ierosināja iesaldēt izdevumus, nevis griestus. Daudzgaļu finanšu ietvara vienošanās paredz, ka I pīlārā ir samazinājums salīdzinot ar EK priekšlikumu. Tas ir (- 1,8%), tai skaitā tiešie maksājumi (-1,9%), lauku attīstības II pīlārs (-7,6%) samazinājums.

Daudzgaļu finanšu ietvara vienošanās - KLP daļa ir 37,8 % no visa Daudzgaļu finanšu ietvara (izņemot krīzes rezervi). Sākumā EK priekšlikumā bija 36.3% KLP daļa no visa Daudzgaļu finanšu ietvara (izņemot krīzes rezervi). Tas ir 2011.gada cenās

Tiešo maksājumu regulā ir citi griesti ne tie, kas te uzskaitīti.

Kāpēc 2011.gada cenās, tāpēc, ka Daudzgaļu finanšu ietvara regulā ir 2011. gada cenās, savukārt pārējās regulās ir faktiskajās cenās. Daudzgaļu finanšu ietvara projektā, redzat, 2011.cenās – Kopā KLP – 362.787 miljardi EUR.

Katru gadu EK saņem informāciju, un rēķina summas.

I pīlārs – 277.851 miljardi EUR, tas būs Daudzgaļu finanšu ietvara regulā, savukārt KLP regulās ir faktiskajās cenās, piemēram, I pīlārs kopā (faktiskās cenās) – 312.736 miljardi EUR, II pīlārs – 95.577 miljardi EUR, kopā KLP – 408.313. miljardi EUR. Te ir summas, kas ir regulās, protams, tajās nevar redzēt ko dalībvalsts novirza no viena pīlāra uz otru pīlāru.

Daudzgaļu finanšu ietvars un KLP – vairākas lietas, kas ietekmēs gala regulas, kas jāprecizē ņemot vērā sarunu rezultātus, konverģence, elastība starp pīlāriem, finanšu disciplīna, krīzes rezerve.

Tiešo maksājumu regula paredz 14.pantā, kā nauda no tiešajiem maksājumiem paņem un novirza uz lauku attīstību, tad, kad to izdara, tad to vairs nevarēs izņemt no lauku attīstības. Dalībvalstis komunicē ar Eiropas Komisiju 31.12.2013.

Finanšu disciplīna – Horizontālā regulā paredz, ka Eiropas Komisija ierosina finanšu disciplīnu Padomei un Eiropas Parlamentam (EP) līdz 31 martam, EP un Padome vienojas par likmi līdz 30.06., ja nevienojas laikā, tad EK nosaka šo likmi, kā tas notika jau šogad. EK ierosināja Padomei pieņemt finansu disciplīnas likmi. Tiešo maksājumu regulā noteikti griesti kam piemēro finanšu disciplīnu, tas ir – saimniecībām, ja maksājumi ir virs EUR 2000. Ja dalībvalsts maksā avansa maksājumu no 16.oktobra šajā gadā, tad finanšu disciplīnu piemēro, kad veic galīgo maksājumu.

Horizontālā regulā ir noteikts, ka katru gadu 400 milj.EUR (2011.cenās) jāparedz krīzes rezervei, krīzes rezerve tiek finansēta no finanšu disciplīnas. Kāpēc no tiešajiem maksājumiem to ņem? Tas ir paredzēts, un ir paredzēts arī, ja neizmanto rezervi, tad to summu (par cik samazināja atbalstu) lauksaimniekiem atmaksā nākošā gadā. Tad atmaksā tam pašam lauksaimniekam, kuram to naudu paņēma finanšu disciplīnas ietvaros.

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Jautājums vai ir kāds mehānisms, kad krīzes rezervi var palielināt.

Atbilde: Horizontālā regulā ir pateikts, cik paredzēts krīzes rezervei. Piemēram,

piena krīze iztērēja to, ko krīzei vajag 3 gadiem. Ja arī vajag vairāk naudu krīzes novēršanai, tomēr, nekā vairāk nebūs.

Jautājums par elastību starp pīlāriem, vai pareizi saprata, ka ir gadījumi, kad 25% (15%+10) var novirzīt starp pīlāriem.

Atbilde: jā, pareizi saprasts, 15% +10 – tas attiecas uz dalībvalstīm, kurām tiešie maksājumi ir zem 90% ES vidējā maksājuma.

Izskatāmais jautājums:

Apvārsnis 2020

Paredzēts vairāk investēt lauksaimniecības pētījumos (2 reizes vairāk resursus), un lai veicinātu inovāciju. Lai varētu atrisināt ekonomiskos, vides un teritoriālos izaicinājumus. Ekonomikas izaicinājumi, piemēram, pārtikas drošība u.c.

Apvārsnis 2020 struktūra: nov./dec. varētu būt skaidrība par nākotnes 7 gadu budžeta pētījumu. Priekšlikumi divu gadu programmai (2014.-2015.gadam) tiks publicēti š.g. nogalē. Pamatprincipi, konkursi tiks sludināti, 3 partneri no trīs dalībvalstīm, lai veicinātu kopīgus pētījumus. Lai veicinātu inovāciju, lietišķie pētījumi, pētījumi cieši saistīti ar lietotājiem, piemēram, eksperimenti saimniecībās. Eiropas inovāciju partnerība (EIP) jauns instruments, lai veicinātu inovācijas saistot ar esošajām politikām.

EIP savāks informāciju par pētījumiem un inovāciju projektiem. Secinājumi/kopsavilkums: labāka saikne starp pētījumiem un lauksaimniecības praksi ir nepieciešama, lai veicinātu inovāciju.

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Jautājumi (jautā putnu aizstāvju organizācija): kas izvērtēs visus šos projektus? Kāda loma te būs sociālajām inovācijām?

Atbilde: EK apstiprina projektus, nedomāju, ka kaut kas tiks mainīts pētījumu jomā, tagad. Parasti tur ir ekspertu grupa, kur ir personas, kas saprot jomu. Viņi izvērtē un pasaka viedokli, tomēr EK ziņā ir apstiprināt projektus. Pašlaik joprojām runā par to, kā apstiprinās ekspertu grupu. Par sociālo inovāciju – tā ir ļoti svarīgs aspekts nākotnē, tehnoloģisko inovāciju jomā u.c. jomās.

Ginta Jakobsone

Paraksts

PROJEKTU LĪDZFINANSĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS